

SKÖN

med ALNÖ, TIMRÅ och SKÖNSMON.
(Medelpad.)

Sköns pastorat, ett af de äldsta i Medelpad, intog åtminstone under hela 1300-talet den främsta platsen inom landskapet såsom säte för prostens. Vid ärkebiskop Nils Kettelssons visitation i Skön 7 mars 1314 utfäste sig Medelpads allmoge genom sina närvarande representanter att till Upsala domkyrka årligen erlægga en gård kallad »votum Olai», och ärkebiskopen meddelar i anledning häraf närmare föreskrifter rörande de beviljade medlens användning till underhåll åt en ständig vikarie vid S:t Olofs och S:t Eriks kapell i Upsala domkyrka. (DS. 3, n. 1959, 1960.) I den samma år af påfven påbjudna s. k. Sexårgården debiterades *Skön cum annexa* med 1 mark årligen, och till lösen af ärkebiskop Olof Björnssons pallium 1316 bidrog Sköns kyrka med 12 öre och prostens med 3 mark, samtliga afgifter de högsta inom prostriet. (DS 3 n. 1946, 2043.) Annexan var förmodligen *Alnö*, enär pastoratets andra annex *Timrå* synes ha tillkommit först under ett senare skede af medeltiden. Båda dessa annexförsamlingar utbrötos till särskilda gäll enl. kgl. bref 11 dec. 1891.

Komministern i Skön bodde i äldre tider antingen i moderförsamlingen eller på Alnö, där han i slutet af 1730-talet blef fast stationerad, och alternerade med predikningar i de båda annexen. För att erhålla full gudstjänst anhöllo dessa, att en särskild sockenpredikant måtte få anställas i Timrå, hvilket äfven bifölls af konsistoriet 29 apr. 1747. Underhållet synes ha blifvit sockneborna för betungande, enär platsen långa tider fick stå obesatt. Först vid löneregleringen 29 sept. 1870 inrättades en särskild komministratur i Timrå. Efter annexens utbrytning tillkom en ny komministerstjänst, hvars innehafvare fick sin verksamhet förlagd till Skönsmons municipalsamhälle, hvilket sedan 1905 enligt kgl. bref af den 26 apr. intar ställning som egen kapellförsamling. Där hade emellertid redan 1882 uppförts en mindre kyrka, som en kortare tid (febr. 1882-dec. 1883) betjänats af en särskild predikant. Nyligen har ännu en komministertjänst i församlingen inrättats i *Skönsberg*.

Sköns forna åt S:t Per helgade stenkyrka var, så vidt man känner, den enda i Medelpad, som hörde till försvarskyrkornas typ, och torde därför uppförts redan på 1100-talet, från hvilket århundrade äfven den gamla ännu bevarade kalkstensfunten sannolikt förskrifver sig. Den märkliga kyrkans byggnadshistoria är ej i sin helhet uppklarad. Hon lär i likhet med Styrnäs gamla kyrka ursprungligen haft tvenne torn. Då riksantikvarien Johan Bureus 1601 besökte Skön, antecknade han: »Sköns kyrka hadhe tu torn för, när thet ena föll bort läto the ther göra bohlgård af. Hon hafver för varit slott, ty skyttholen synas grant och hvar bjälkarna hava suttit.» (*Burei* Sumlen.) I en afritning af kyrkan, som äfven uppges ursprungligen härröra från Bureus (se *Cornell*, s. 45), äro tornet liksom ock kyrkans långsida upptill försedda med gluggar, hvilka fordom kunnat som tinnskuror användas till försvarsändamål. Kyrkan omtalas sedermera undergått många ombyggnader och förändringar. Redan på 1600-talet torde hon sålunda underkastats den mera genomgripande omgestaltning, som innefattade tillbyggandet af ett nytt långskepp med vapenhus vinkelrätt mot det gamla långhuset, hvarvid det gamla tornet nedrefs i höjd med kyrkans takås, tornfoten förvandlades till sakristia och kyrkans forna kor förändrades till grafkapell, enligt sägen på bekostnad af en rik fru i Korsta. Härigenom erhöll kyrkan den form

af ett latinskt T, som sedan utmärkte henne. En anmärkningsvärd omständighet bör här framhållas, näml. att kyrkan ursprungligen ej var orienterad, d.v.s. i öster-västerled utan hade längdriktningen i norr-söder, hvilket skulle kunna tyda på, att hon ej från begynnelsen var byggd för kyrkligt ändamål. Genom tillbyggnaden fick sålunda det nya långhuset sin sträckning i öster-väster, med torn i väster.

Kyrkan träffades 1 juni 1676 af ett åkslag, som lösbröt stora stenar ur tornets södra hörn, bortref dess spånbetäckning och krossade fundamentet samt slog två hål i hvalfven och förstörde vapenhuset. Ännu 1681 voro skadorna icke afhjälpta. Reparationer omtalas åren 1705 och 1730. På en af David Ludvig Mejer år 1760 utförd avbildning af kyrkan (Cornell s. 46) är tornet borta och i stället en klockstapel placerad utanför kyrkogårdsmuren. Redan vid en visitation 1767 utdömdes kyrkan såsom trång och förfallen. År 1768 synes äfven en ny ombyggnad satts i gång, då långhuset förlängdes, och ett nytt torn tillbyggs i väster. Detta ärevördiga tempel nedrefs hösten 1847, och den nya kyrkan, som uppfördes i dess ställe omkring 30 alnar längre åt nordost, invigdes d. 29 sept. 1850 af biskop Bergman. Vid den i anslutning härtill hållna visitationen framhölls såsom mindre tilltalande, att predikstolen fått plats midt öfver altaret.

Af äldre minnesmärken förvarar kyrkan en runsten, som funnits inmurad i det gamla templet, en järndörr med djupa märken efter pilskott samt främst vid altarrunden en grafstenshäll med inhugget frälsevapen: en väpnad krökt arm i skölden. Sägner förmäler, att denna grafsten tillhört den beryktade *Fale Bure*, men allt talar för, att den bör tillskrivas en i historiska handlingar från 1300-talets midt framträdande frälseman *Fardiekn Unge* (*L. Bygdén*, Ursprunget till den historiska mythen om *Fale Bure*, Samlaren 1890).

Vid Burei besök i Skön 1601 kvarstod på kyrkogården ett S. Britas kapell, som sades vara 200 år gammalt och i hvilket ännu funnos kvar offerstockarne, hvari penningegåfvorna lades. »Ther i messades och offerades allenast en gång om året, om Brijtemäss: efter Mikilmäss.» (Sumlen.)

KYRKOHERDAR.

1. Dominus **Hyggiulf** [-1303], prepositus är säkerligen khde här i Skön, då Upsala ärkebiskop Nils Alleson 7 mars 1303 på tjänsteresa i Norrland visiterar Skön och för själastugan i Ragundaskogen utfärdar ett gåfvobref å en fastighet, hvarvid prosten Huggiulf fungerar såsom vittne (DS. 2, n. 1383). Han synes kort därefter ha aflidit.

2. Dominus **Andreas** [1304-] benämnes prost i Medelpad, då han 12 juli 1304, förmodligen vid afresan för att tillträda sin khdebefattning här uppe, skänkte sin gård i Sigtuna, belägen vid stadens torg, till bröderna i Dominikanerklostret under förklaring, att all åbyggnad var hans egendom, men att en del af tomten tillhörde S:t Petri och S:t Nicolai kyrkor. (DS. 3, n. 1433.) Ehuru ej uttryckligen kallad khde i Skön, kan han utan tvekan uppföras i pastorsserien, när prostsysslan i Medelpad under hela 1300-talet synes varit förbunden med denna khdebeställning.

3. Dominus **Olaus** in Skön [1374], præpositus in Mædhalpadha, var som vittne närvarande vid Ragnholmsund i Selånger 7 okt. 1374, då ärkebiskop Birger Gregersson lät sin notarie taga en afskrift af de anteckningar rörande rikets nordgräns, som funnos införda i landskapets i Selångers kyrka förvarade lagbok. (DN. 3, n. 395.)

4. Dominus **Johannes Esberni** [1380-81] var år 1359 kon. Magnus Erikssons kapellan och åtföljde konungen till Enköping, då denne där afgjorde en tvistefråga med ärkebiskop Birger angående utnämningssrätten af föreståndare för därvarande hospital. Herr Johannes Esbjörns-son nämnes år 1380 præpositus in Medalpatha och följande år uttryckligen khde i Skön. (SRP, n. 1611.)

5. Herr **Clemit** in Skön [1442], intogs d. å. såsom broder i Helga lekamensgillet i Sthm, på samma gång som herr Ericus in Uma. (Enl. gilletts matrikel.)

6. Herr **Olaff** i Skön [1534]. Den 1 mars 1534 utfärdade kon. Gustaf I ett försvarsbref för herr Olaffz deija i Skön. Visserligen framgår ej däraf, om prästen själf då var död, men eftersom han ej nämnes afliden, torde han ännu varit i lifvet, och försvarsbrefvet afsåg väl att, ehuru han troligen i följd af sina katolska grundsatser såg sig förhindrad att gifta sig med henne, åt hennes ställning gifva en auktoritet, som lagenligt icke kunde tillerkännas det katolska prästerskapets lösa förbindelser. (KGR. 9:60.)

7. Herr **Nils** i Skön [1539] levererade i egenskap af prost öfver Medelpad till kronan landskapets biskopstionde för året, hvilken enligt gammal stadga utgick i ett för allt med 140 mk, samt dessutom 5 mk för laxtionde. (KA.)

8. Herr **Peder Kättilsson** [1543-55]. Enligt Medelpads jordebok för förstnämnda år arrenderade han 40 mål åker i Gren och Staffre i Skön samt 7½ mål i Gåsta på Alnön. Kallas prowest 1544, då han hos kon. Gustaf anhöll att få lösa kyrktionden för ½ mk spannen, hvarpå kon. svarade, att allmogen skulle gifva 6 öre. År 1548 är ej längre han prost, utan herr Peder Andreæ i Tuna. Samma år fick Sköns kyrka till kgl. skattkammaren af sina medeltida altarkärl afstå förgylt silfver 3 löd. mk 3 lod och förgylt koppar 3 lödig mk 2 lod, Alnö kyrka en förgylt monstrans om 10 löd. mk 12 lod och Timrå kyrka en förgylt monstrans

om 4 löd. mk 12 lod (KGR. 30/5 1548.) I testamente efter herr Peder i Skön uppbar kon. Gustaf 2 aug. 1555 af Medelpadsfogden Joen Larsson en silfverskål om 19 lod. (KA.)

9. **Laurentius Jacobi** (1555-98) hitkom ss. khde redan år 1555 och utgaf s. å. en kostgård. På sin resa från Finland i febr. 1557 tog riksrådet Ture Persson nattherberge hos herr Lars i Skön. I den kostgård, som utgick till kon. Erik XIV:s kröning 1561, utgaf khden 1 t:a strömming och 3 pund kött och fläsk. Han undertecknar på landstinget i Njurunda 3 nov. 1568 prästerskapets i Medelpad trohetsförsäkran till kon. Johan III samt skattar 1571 till Älfsborgs lösen 48 mk för sin till 480 mk värderade löseegendom, som uppgafs vara: silfver 6 lod, koppar 5 pund, tenn 1 pund, kor 40, ungnöt 11, svin 6, hästar 2 och 1 sto om 40 mk. Genom kon. Johans bref 4 okt. 1572 erhöll han årligen 3 pund spanmål till behagelig tid, emedan herr Larens, som det heter i skrifvelsen till fogden Peder Eriksson, »skall sitta uti en stor gästning och hafva mycken tillsökning och gästning både vinter och sommar af vårt folk, som genom then landsändan af- och till förrese skall, och hafver ett litet prästebol att bestige». Han bekräftar Upsala mötes beslut 1593 och Söderköpings riksdagsbeslut 1595. Under hans tid beröfvades Sköns kyrka en gammal vapensköld, som hängde på kyrkoväggen och bar samma vapenmärke, som den ännu bevarade föregifna Bureiska grafstenen, därjämte en gammal svensk bok. »Henne (boken) sampt medh vapnena togh en benemnd Johan Siggieson, född i Skön, thädan af her Lars och sadhe för kon. Johan at thet var hans släckt och fick thermed adelsgifte, lät sättia samma vapn i kyrkian thär han bodde i Småland vid Kalmar». ¹ Detta torde hafva skett redan år 1571, samma år som höfvidsman Joh. Siggesson drog med krigsfolket till eller från Norge. Herr Lars måste ha dött i början af 1598. Den 18 apr. kom dn. pastoris relictæ hustrus bref till Upsala domkapitel, hvori hon begärde ödmjukeligen få blifva vid gället i detta året, »oansedt hvem ther kommer, efter hon nw i 42 år ther hafver dragit stor omack». Socknebönderna önskade å sin sida, att sonen måtte strax tillträda tjänsten. Domkapitlet stannade vid beslutet, att änkan skulle behålla gället till hösten. »Håller sonnen sigh vääl thessförinnan, så kan thet vääl skee, at han kledher sin faders rom». Herr Lars hade eget hemman i Walknytt sedan 1582.

Son: *Petrus*, faderns efterträdare.

¹ *Burei* Sumlen; jfr *L. Bygdén*: cit. arb. (Samlaren årg. 11).

10. **Petrus Laurentii** (1598-1602), företrädarens son. Såsom kaplan har han undertecknat Upsala mötes beslut 1593, men är tydligen endast domesticus hos fadern. År 1601 den 8 april gästade riksantikvarien Johan Bureus Sköns prästgård, då herr Peder skänkte honom en medeltidspostilla som ännu förvaras i Linköpings stiftsbibliotek. Det är herr Peders berättelse om de sägner, hvilka anknutits till den gamla grafstenen i Sköns kyrka, som ligger till grund för Burei utformning af historien om Fale Bure. Redan i februari 1602 afled herr Peder, efterlämnande änka.

11. **Ericus Johannis** (1603-28), var 1593 stadskapellan i Gefle, då han underskref Upsala mötes beslut. År 1602 23 febr. kom han inför Upsala domkapitel med sin khdes förskrift (rekommendation) och begärde Skön i Medelpad. Sententia: »Man kan det nu så hastigt icke bortgifva, utan hvad framdeles kan ske, får man se. Dock vele vi komma herr Erik i håg till det bäste, och skall det icke gifvas bort herr Erik ovetterligt, antingen han får det eller något annat». Några dagar senare ankom socknens och prostens bref med begäran, att aflidne pastors änka skulle få besitta gället året om, item att herr Per i Selånger måtte blifva deras pastor. Emellertid bekom herr Erik gället 1603. Han synes ha varit mån om att skydda prästbordet för intrång och åverkan. Så tingförde herr Erik i Skön och Erik Mårtenson i Giusta år 1615 Per Eriksson i Römsta och Bergemännen för den åverkan, de gjort inpå deras skog med timmer- och vedhugg. Vid samma tillfälle tilltalte herr Erik klockaren Peder Östensson i Farsta om en åker, som khden Lars upplåtit till hans fader klockare Östen, som brukat den i 50 år mot half hötägt och 6 mker smör, men för hvilken prästen utlagt 3 öre i skattpenningar, och medan klockaren brukade samma åkerjord, gjorde bönderna ingen klockartull; men nu hade khden herr Erik återbördat samma åker och ville, att bönderna skulle underhålla sin klockare såsom annorstädes i landet. Detta blef äfven fastslaget 1620. Genom kgl. bref af den 24 nov. 1612 höjdes det vederlag, Sköns khde sedan 1572 uppburit, från 8 till 12 t:r spl. Från sin Gefletid innehade han en jordega om 3 öresland och några penningeland i Hemlingsby vid Gefle, hvilken han först 1622 sålde till stadens borgmästare Carl Rasmusson. På tinget 1616 lät herr Erik uppbjuda hemmanet Åkerby i Timrå s:n, hvilket han för 230 daler köpt af Isak Persson och hvarå K. M:jt 10 jan. 1628 beviljade honom frihet. Han afled emellertid i sept. s. å.

12. **Andreas Matthiæ** (1630-58). Om uppgiften är riktig, att han var född i Delsbo, torde han vara den Andreas Matthiæ Helsingus,

som inskrefs i Upsala univ. matrikel 10 nov. 1610. Efter att ha tjänstgjort som komm. i Rödön under Baltzarfejden, blef han 1613 kapellan i Tuna, hvarifrån han befordrades till khde i Skön 1630; var prästerskapets representant på riksdagen i Sthm 1634 och undertecknade dess beslut. Då Nora prästgård afbrann 1643, lämnade han bidrag till dess återuppbyggande. Klagomål ingick följande år till Upsala domkapitel från pastorn i Ljustorp rörande ett laxfiske, beläget mellan Ljustorp och Skön, och »emedan noten drages i land på den södra sidan om älfven, tager pastor dominus Andreas i Skön all tionden både af åhörarne i Ljustorp och sine». På visitationsresa i Norrland inträffade ärkebiskop Laurentius Paulinus 3 aug. 1642 i Skön, dit han ock instämt Indals- och Ljustorpsborna. Vid ärkebiskopsvalet 1647 var khden Andreas den ende af Medelpadspastorerna, som röstade på Lars Stigzelius. Genom kgl. bref 12 nov. 1650 fick han sitt hemman Walknytt, 29 mål, fritt från kronoutlagor. Han synes en tid varit prost i Medelpad, ty en Andreas har ss. sådan undertecknat 1650 års riksdagsbeslut, och namnet passar ej in på någon annan än honom. Emellertid blef han på grund af oskickligt lefverne afsatt och bodde länge tjänstlös på hemmanet i Walknytt. Af efterträdaren tillförsäkrades honom 24 apr. 1658 ett underhåll af 20 t:r jämte 4 bönder i pastoratet, men både han och hans måg, kaplanen Bremming, klagade öfver, att de ej ordentligt bekommo det utlofvade understödet. Afled år 1667, icke 1669, såsom man felläst den nästan utplånade inskriften på hans grafsten, som ligger framför den nuvarande kyrkans norra ingång.

G. m. en dotter till prosten Hans Bröms i Tuna, sannolikt med förnamnet *Helena*.

Barnen upptogo modernamnet *Bröms: Johannes*, gick i Strängnäs skola 1631, stud. 1637; *Sara*, g. m. komm. i Skön P. Bremming; *Matthias*, i Strängnäs skola 1631, stud. 1638, dömdes på Sköns ting 26/11 1644 till 40 mk böter, för att han i dryckenskap gifvit socknens länsman Lars Padersson skamliga och äreröriga ord, sagt honom vara »en reykil och en lappare»; *Carl Andersson Bröms*, först skrifvare hos landsfiskalen J. Huss, sedan tullnär i Sundsvall. Han afled vid ett tillfälligt uppehåll i Sthm 1674 och begrofs därst.; *Margareta*, f. 1633, g. m. landskrifvaren, sedan kronofogden Lars Jonæ Roshemius i Jämtland, hvilken bodde i Bodal, Brunflo. Hon begrofs där 19/4 1713; *Brita*, f. 1636, g. m. länsman Peder Andersson Wrång i Refsund, d. begr. där 18/12 1692.

13. Mag. **Andreas Nicolai Arctman** (1658-81), född i Västerbotten. *Tuncæus* uppgifver, att han var son af en nybyggare i Åsele lappmark eller af pura lappska föräldrar, hvilket icke kan vara riktigt. Säkert är, att han gick i Strängnäs skola, där han uppbar stipendium 1643, samt inskrefs vid Upsala univ. 14 maj 1645. Han begaf sig något år senare till

utländskt universitet, höll vid återkomsten till Upsala i sept. 1648 en sedan tryckt latinsk oration till drott. Maria Eleonoras ära, hvilket sannolikt bidrog att bana honom väg till en lektorsbefattning vid Hsands gymnasium, som då höll på att organiseras i samband med den nybildade superintendentien därstädes, så mycket mer som han i Strängnäs varit superintendenten P. Steuchius' lärjunge. Hvar han erhållit sin magistergrad är icke känt, men han nämnes i Hsands stads kvarntulls- och mantalslängd för 1651 Mr Andreas Nicolai i likhet med de öfriga lektorerna. Han var den förste lektorn i eloquensen, d. v. s. latinet, då gymnasiet höstterminen 1650 första gången öppnade sina portar, och beklädde rektoratet i gymnasiet läsåret 1654-55. Utn. khde i Skön 1658, råkade han i missgunst hos församlingen, därför att han på sätt och vis undanträngde komm. P. Bremming, hvilken hoppats få efterträda sin afsatte svärfader. Också finner man honom ångerköpt öfver att ha mottagit kallelsen till pastoratet och särskildt missnöjd öfver det dryga underhåll till företrädaren, han iklädt sig. Att han sedan ville vältta skulden härtill på andra, framgår af superintendenten P. Steuchius' skrifvelse 25 nov. 1662, däri denne erinrar om, att Arctman, då hans successor i konsistoriet förklarade sig villig att i tre år bidraga med 10 t:r till den förra khdens uppehälle, själfmant gick in på denna öfverenskommelse och i konsist. stod upp och tackade konsistoriales för detta goda förordnande. Han deltog ss. herredagsman i riksdagen 1659-60 i Göteborg. Under något uppehåll i Sthm predikade han 2 ggr för Kon. Carl XI, en gång i Slotts kyrkan, andra gången på Jakobsdal (nuv. Ulriksdal) och sedermera hos riksskatmästaren på Hessleby. Han åberopar detta, i en odaterad skrifvelse, sannolikt från år 1662, hvori han anhåller om 20 t:r spanmål till företrädarens underhåll eller vocation till hofvet. Detta tyder på, att han var i besittning af framstående ämbetsgåfvor, men någon vidare befordran erhöll han ej, frånsedt att han vid synodalmötet i Hsand 1664, där han fungerade ss. præses, valdes till landsprost. Denna hederspost höll han på att gå förlustig, enligt hvad han själf uppger i en skrifvelse 5 mars 1666 till guvernören Oxenstierna, af följande anledning. Något före jul 1665 hade han hos befallningsman Jöran Bertilsson råkat en fransk medicum M. Christian Bedart, de kommo i resonnement först i medicin, sedan i teologi, och främlingen bekände sig såsom romersk katolik. »Jag förlägger (vederlägger) hans somliga opinioner med Guds ord så länge, att jag tyckte honom vara på ingen elak väg. Efter han fanns således informerad och hade godt förstånd i vår kristliga lära och åstundade begå hel. nattvarden, tillät jag att så ske måtte. Häröfver öfverilas jag med några osanningar, först af herr Anders (Hernodius) i Selånger, såsom jag hade sålt Herrans gåfvor

för penningar, det aldrig bevises med skäl, sedan af M. Olof Lidman (khde i Tuna), såsom jag hade kastat perlor för svin och det heligt är för hundarne, hvilket M. Oluf mäktigt obetänkt framtar i Consistorio, afseendes att bringa mig på obestånd, ut haberet præposituram (? : så att han själf kan blifva landsprost). - Arctman upplyser vidare, att han än en gång blef kallad till nämnde medicum, som var sjuk, för att trösta och styrka honom med Guds ord och beståndheten i trona, då han åter önskade Herrans Nattvard; prosten hade då ej några elementen med sig, men de eftersändes hos kapellanen. Detta ansåg prosten vara i enlighet med kyrkolagens § 69 att i nöd hjälpa. Huruvida Hsands konsistorium hade samma uppfattning och om saken fick någon påföljd är ej bekant, då konsistorieprotokollen icke finnas kvar. (GLA.) Vid en af honom ledd kyrkoreparation lät han utvidga öppningen i muren, som skiljde koret från långhuset, hvarigenom ljusförhållandena förbättrades och prästen vid altaret blef mer synlig för församlingen. Det misshagade emellertid åtskilliga äldre sockenbor, som klagade att de fått en präst, som vill rifva ner kyrkan för dem. *Tunæus* uppger hans dödsår vara 1680, men han lefde ännu 7 februari 1681.

Var tydligen g. 2 ggr. 1) m. *Christina Bozæa*, dotter till prostens Nils Bozæus i Nordingrå; 2) med en änka, syster till rektorn i Hsands trivialskola Johan Hernodius.

Af barnen: *Samuel*, ej fullt klok; *Nils*; *Anna*, g. m. efterträdaren khde P. Kessler; styfdotter: *Elisabeth Eriksson*.

Tr.: Oratio panegyrica honori serenissimæ reginæ Mariæ Eleonoræ, Gustavi Adolphi Sueonum, Gothorum Vandalorumque regis . . . nunc pie defuncti conjugis quondam desideratissimæ, cum ab exteris rediret Upsaliæ habita per *Andream Nicolai Arctmannum*, Bothia-Suedum. ad diem 3 Calend. Septemb. Anni 1648. 4:0.

14. **Petrus Kessler** (1682-1708), f. i Piteå, son af konrektorn därstädes, sedan khden Jonas Kexlerus i Indal. Student i Upsala 12 sept. 1668. Blef adj. åt prostens Arctman i Skön samt hans måg och nådårspred. efter hans död. Nu uppstod en skarp strid om pastoratet. Härmed förhöll sig så. På sin tid hade Arctman haft en viss förhoppning att erhålla det lediga pastoratet i Luleå, hvilket föranledt Skönsborna att gifva sin kaplan Peder Bremming löfte om kallelse till khde. Ehuru förväntningarna då slogo fel, tog sig Bremming nu vid prostens död anledning att slå mynt af detta löfte och började smått värfva röster. Kessler, långt mindre meriterad, men måg i sterbhuset, hade i häradshöfdingen i orten, lagman Er. Teet en mäktig förespråkare, och lyckades erhålla pastoratet med förbigående såväl af Bremming som den af konsist. för-

ordade lektor Michael Ström. Kessler tillträdde här 1682 och afled i början af år 1708.

Gift m. *Anna Arctman*, dotter till företrädaren.¹

16. Mag. **Daniel Touscherus (Touschier)** (1710-33), f. i Rödön 1662 eller 1663, son till komm. därst. Erik Tuscherus. Från Hsands gymnasium stud. i Upsala 17 juni 1685, inskref han sig först följande år i den nybildade medelpado-jämtländska nationen. Promov. fil. mag. 1694, skolmästare i Sundsvall 1694-98, erhöll på konsistorii förord 26 okt. 1696 kgl. fullmakt ss. rektor vid trivialskolan i Piteå och tilltr. 1698 med en lön af 120 t:r spanmål. Utn. till lektor i matematik vid Hsands gymn. 1705; med kgl. fullmakt som khde i Skön 1 okt. 1708², tillträdde han här 1 maj 1710. Var prost och riksdagsman vid riksdagen 1726-27, men år 1729 var Medelpads prosteri tudeladt, och khden i Selånger I. Bi-berg innehade prostämbetet i den andra delen. I apr. 1722 begärde prosten Touscher Skellefteå pastorat efter afl. prosten O. Svanberg, hvarvid han antog, att konsist. väl kände till hans usla tillstånd, hurusom han, efter långlig tjänst vid skolan och gymn. och Sköns pastorat, vordit förlidne vår till sin egendom aldeles af fienden utplundrad, så att han tillika med det nu försvagade pastoratets inkomster litet har sig af att hugna. Han uppfördes ock i första förslagsrummet, men fick ej pluralitet. Syn på Sköns kyrka hölls 14 sept. 1732: kyrkan hade ej på lång tid blifvit kalkslagen, hvaraf såväl kyrkmuren som tornet mycket blifvit skadde, varandes tornet nu mycket bofälligt, så att till dess reparation öfver 150 t:r kalk behöfves, och ett skeppund järn till band i tornet. Orsaken till denna bofällighet är befunnen vara, förutom åskans nedersläende på tornet, som för 50 år sedan skedde, församlingens ledamöters fattigdom, i hvilken de råkat genom ofreden, samt att de på en klockas omgjutande måste kosta 900 dlr kmt, liksom ock ryssarne borttagit större delen af kyrkans medel och skrud. En kollekt öfver hela riket förordades hos Kgl. Maj:t. Under Touscheri tid visiterades församlingarna af biskop Wallin 24 febr. 1723, då den märkliga skada som Sköns och Alnö kyrkor lidit vid fiendens senaste plundring påpekades, samt 21 jan. 1733 af superint. Sternell. Prosten afled 15 dec. 1733 och begrofs 31 jan. följande år.³

¹ Uppgiften att han varit gift 2 ggr samt senare gången med *Elisabeth Hvedstorp* är oriktig. Hon var änka efter Petrus Kesslers broder Lars, khde i Rödön, och bodde här i Skön hos sin måg komm. M. Klockhoff.

² Anträffad i det svenska fältarkivet i Moskwa af d:r N. Herlitz.

³ Hans grafsten, utanför nuvarande kyrkans södra dörr, bär inskriften: Här under | hwila och wenta | det yttersta basunaljudet | Probsten och kyrkoherden | mag. Daniel Tou-

G. 23/7 1695 i Ovikens prästgård m. *Barbara Drake*, dotter till khde Hans Drake därstädes; hon afled i Skön 30/5 1741 och begrofs 27/9.

Af barnen: *Ursula*, dopvittne i Skön 1716, gift, d. 19/3 1760 i Skön, 64 år; *Erik*, hofrättsadvokat, direktör vid Leufsta bruk, borgmästare i Sundsvall 1747-57, d. 1766; *Daniel*, döpt 6/12 1703 i Piteå; *Hans*, döpt 7/5 1705 ib.; *Anna Magdalena*, g. 5/7 1727 m. öfverste Nils von der Lieth i hans första gifte, d. 14/4 1742; *Elsa*, d. 1733.

Tr.: De solutione, relaxatione mitigationeque juris communis, præ. *C. Lundius*. Ups. (Holmiæ) 1697. - De causis rempublicam conservantibus, præ. *E. Obrecht*, ib. 1693 - Adumbratio Alpium, quas habet Jemtia, perbrevis, præ. *H. Wallerius* ib. 1694. (Denna disp. är, med bifogad svensk öfvers. af *Ossian Ericson*, omtryckt i JFT. 6, 1916.)

16. Mag. **Petrus Gran** (1735), f. 1675 i Sundsvall, son till råd- och handelsmannen Peder Michelsson Gran och Brita Gropman. Från Hsands gymn. stud. i Upsala 17 okt. 1692; promov. fil. mag. där 1700; tjänstgj. ss. vik. teol. lektor i Hsand; kollega eller konrektor i Frösö skolas 3 kl. 1705 men lämnade denna tjänst redan 1707, »var en tid mjältsjuk, men kom sig», så att han kunde återupptaga skolarbetet. Blef vice konrektor i Hsand efter L. Hasselius' död 1717, rektor i Piteå 1719; prästv. i Skellefteå 9 juli 1722 vid biskop Wallins visitation. Efter att redan för mer än 30 år sedan aflagt graden och uti lång tid berömligen förestått rektoratet i Piteå, uppfördes han i 2:dra rummet till Sköns pastorat, hvarå han erhöll nådig fullmakt 18 dec. 1734, men afled här i Skön 13 juni följande år, en månad efter sin hitflyttning, under hvilken tid han ständigt måst hållas vid sängen af en dödlig sjukdom behäftad. Begrofs med kristelig likpredikan i Sköns kyrka 22 juni s. å. Hans styfson M. Isr. Stecksenius förordnades till tjänste- och nådårspräst efter honom.

G. 22/9 1719 m *Barbro Fluur*, dotter af prosten Er. Fluur i Skellefteå, änka efter förre rector scholæ i Piteå Dan. Stecksenius. Hon blef omg. med efterträdaren khde M. Klockhoff härst.

Tr.: De probabilitate humani judicii, præ. *J. Schwede*. Ups. 1696. - De commo-dissima philosophandi ratione, præ. *A. Gæding*, ib. 1698.

17. **Magnus Ol. Klockhoff** (1737-46), f. 1680, förmodligen i Fors, son till komm. i Ragunda Olof Hansson Klockhoff. Stud. i Upsala 4 nov. 1701; prästv. till adj. åt khden P. Kessler i Skön 1704; komm. här 1710 och i nåder utn. till pastor i Skön under konservation i nov. 1736,

schier | des kära maka | Barbara Drake | och ena dotter | Elsa Touschier | Fadren och döttern afsomnade | år MDCCXXXIII | men modern öfwerlefde dem | bägge til år MDCC... | COR. 15. v. 43. | Det warder sådt i snöplighet | och skal upstå i härlighet | Det warder sådt i skröplighet | och skal upstå i kraft.

med tilltr. maj 1737. Han var en stadig och allvarsam man i hela sin tid, kort till växten och så nykter, att hans dryck mest varit mjölk, säger en anteckning. Aflod 10 jan. 1746 och begrofs 13 mars s. a »reverendus senex». Då västra tornet till Sköns gamla kyrka hösten 1847 nedrefs och golvet till vapenhuset uppbröts, påträffades en murad graf med 9 likkistor. Man antog, att några innehöllo lämningarna efter khde Klockhoff och hans anhöriga. Svepningarna, tämligen bibehållna, vittnade om all möjlig elegans i siden, spetsar, blommor och kransar, handskar och band. Såsom komminister bodde Klockhoff i Filland.

G. 1) m. *Eva Kessler*, dotter af khde L. Kessler i Rödön; 2) 1737 m. *Barbro Fluur*, företrädarens änka, d. 25/11 1761, 84 år.

Barn i förra giftet: *Lars*, f. 27/3 1710, d. 30/6 s. å.; *Olaus*, f. 24/8 1711, stud. 1733, d. i juni 1740 i Frösunda prästgård i Upland; *Elisabeth*, f. 27/9 1713, g. 1) 22/7 1738 m. khden i Råneå Isr. Stecksenius, 2) m. khden därst. N. Hacksell, 3) m. kapten C. J. Thingvall, d. 5/5 1770; *Lars*, f. 21/1 1716, inspektor för kgl. myntet, d. 20/1 1775; *Petrus*, f. 31/10 1717, fil. mag. 1743, d. i Upsala af lungrot 13/12 1750.

18. Mag. **Petrus Er. Staaff** (1747-66), rektor vid Frösö skola, fick fullmakt på Sköns pastorat 9 dec. 1746 och tillträdde 1 maj 1747, men kunde för skolarbetet ej komma till Skön förrän i medio af maj. Timrå fick vid samma tid sin första socknepredikant, hvarigenom båda annexen erhöillo ständiga söndagspredikningar. Under hans pastorstid här omgöts den större kyrkklockan för 3:e gången 1749 och nyanskaffades den mindre 1760. Utn. till khde i Sunne, återflyttade han till Jämtland 1766. Se *Sunne*.

19. **Jonas Zelberg** (1766-80), f. 1709 i Råneå, son till en bonde Jonas i Niemisels by. Stud. i Upsala 4 febr. 1734; prästvigdes i Sthm 20 juni 1741 af biskop Herm. Schröder under då pågående riksdag till missionspräst i Lappmarken. Som han ej under studietiden innehåft något lappskt stipendium, fick han till understöd 300 daler för att vidare förkofra sig i lappska språket, »ehuru de voro otillräckliga till underhåll för honom själf och än mindre att tillika underhålla någon lapp». År 1747-59 bodde han vid kapellet i Killingsuando och betjänade närmast Kaitomlapparne, som kort förut afskiljts till särskild församling, det nuvarande Gellivare. Under de 20 år, han verkade där uppe, synes hans ordinarie förmåner inskränkt sig till dessa 300 daler och ett litet prästbord, till hvars betryggande K. M:t bidragit med 400 daler kmt. På missionär Zelbergs hemställan beslöt Konsist. 4 sept. 1751 föranstalta om inhägnandet af en begravningsplats vid Killingsuando kyrkoställe. Han aflode past. ex. 15 mars 1758 och flyttade i jan. 1760 till Degersel inom Råneå

församlings öfversta område. Han infann sig emellertid påsktiden s. å. i Gellivare i afsikt att göra Kaitomlapparne följa till Killingsuando för att där förrätta böndagens gudstjänst och andra prästsysslor, men i detsamma yppade sig kopporna i Gellivare, hvilket satte lapparne i sådan rörelse, att de ej stannade vid Killingsuando, utan gåfvo sig till fjälls, och ingen möjlighet fanns att vidare fira böndagen vid kapellet. Zelberg reste då utföre till Degersel och åtog sig husbesöken i Sockjock och hos de lappar, som vistades inom Råneå s:n. - Efter många mödosamma och utslitande år erhöill han omsider kgl. fullmakt på Sköns pastorat 1766 med tillträde s. å. Han hade redan uppburit hela sin årslön för detta år men fick behålla den oafkortad för den dyra och besvärliga flyttningens skull. Här i Skön blef hans tjänstgöring mindre betungande, men fattigdomen följde honom hela lifvet, och då han 18 dec. 1780 af hosta och ålderdomsbräcklighet afled, öfverstego boets skulder dess tillgångar.

G. 3/2 1747 m. *Sara Hägg*, dotter af komm. i Jockmock Per Hägg; hon och 2 omyndiga döttrar erhöillo dubbla nådår. Afled i Skön 2/2 1784 i sitt 63. år.

Barn: *Barbro Catharina*, f. 1747 i Gellivare, g. m. klockaren Erik Lundbeck i Timrå; d. 30/9 1785; *Pehr*, f. 1748, kommiss. landtmät. i Kuopio län, d. 15/9 1788 i Idensalmi; *Johan*, f. 19/3 1752, faderns adj. 1775, sist komm. i Stöde; *Carl*, f. 1756, huspredikant hos riksrådinnan A. C. Palmstierna, f. Lagerberg 1782, d. 22/3 1785 i Sthm; *Lovisa*, g. 1793 m. styrman Erik Björklund, d. på Kungsgården i Bjärträ 8/2 1801, 43 år; *Daniel*, f. 1/4 1758, stud. i Åbo 1776, i Upsala 1780; *Anders*, f. 1759, stadsfiskal i Luleå, d. 3/2 1810, 51 år; *Elisabeth Christina*; *Johanna*, f. 13/1 1761 i Råneå, d. 31/7 s. å. i kopporna; *Brita Johanna*, f. 16/2 1763.

20. Mag. **Elias Graan** (1783-84), f. 28 mars 1733, son af khden Michael Graan i Hammerdal. Stud. i Upsala 30 jan. 1752. Efter studier för filosofisk grad och samtidigt för prästerlig anställning blef han på presidentskan von Grooths kallelse prästv. i Sthm 8 maj 1761 och tillika adj. vid därvarande fransk-lutherska församling i sept. s. å. På öfverste N. Segebadens förslag utn. 26 juni 1764 till squadrons pred. vid Jämtl. regem., och efter att i Upsala s. å. promov. till fil. mag. och aflagt past. ex. afflyttade han till Jämtl.; utn. till regem.past. vid samma regem. 15 mars 1769 samt efter 14 års tjänst i denna egenskap utn. till khde i Skön 6 mars 1782 med tilltr. 1783. Under den 21 mil långa flyttningen led han skada både till hälsa och egendom samt afled efter allenast ett års verksamhet här 21 juni 1784. Boets gäld öfversteg behållningen.

G. 6/12 1770 på Ströms bruk i Hälsingland m. *Ulrika Robsahm*, f. 1738, dotter af bruksdirektören Reinh. Robsahm. Hon erhöill dubbla nådår särskildt på grund af en eldsvåda, som hon råkade ut för några månader efter mannens död. Bodde hos sin måg i Torsåker till hans död 1811.

Barn: *Greta Christina*, f. 10/11 1771 i Dvärsätter, Rödön, d. ogift 10/4 1838 på

Graninge bruk; *Ulrika*, f. 7/2 1773 ib.; *Sara Lovisa*, f. 26/12 1775, g. m. prosten Pehr Rizén i Torsåker i hans 2. gifte; *Michael Reinhold*, f. 5/12 1779, d. 11/2 1780; *Elias*, f. 9/12 1780 ib., stud. 1804, brukspatron på Gideå bruk, d. i Fjällsjö 1853.

Tr.: De celebritate patronatus et clientelæ apud Romanos, præs. *P. Ekerman*. Ups. 1757. - Νεωτέρωια επιδωμιωι 2 Tim. 2:22 explicatæ, præs. *J. Floderus*, ib. 1764.

21. **Lars Joh. Huss** (1787-90), f. i Sthm 14 okt. 1741, son af sederm. prosten Johan Huss i Selångers och Sundsvalls pastorat. Stud. 23 aug. 1758; disp. pro ex. 1760 och prästv. 19 dec. 1762 till adj. hos sin far i Selånger samt blef nådårspräst efter hans död 1769, tillika 5 år fängelsepred. i Sundsvall; utn. komm. i Sundsvall 3 jan. 1771 med tilltr. i maj s. å. Vid khdevalet i Skön 5 dec. 1784 erhöill han pluralitet och utn. till khde 1785 med tilltr. 1 maj 1787, men afled af slag och stenpassion redan 4 febr. 1790. Han var ogift, och det blef konkurs efter honom.

Tr.: De publica Romanorum apparitione, præs. *P. Ekerman*. Ups. 1760. - Rådmannens i Sundsvall herr Martin Westmans lefnadslopp affattadt och upläst wid dess begrafning i bemälte stads kyrka d. 23 Julii 1769, af Lars Joh. Huss, nådårspredikant i Sundsvall och Sillånger. Sthm 1770.

22. Mag. **Jonas Dan. Boding** (1791-99), f. 1726, son af khden Daniel Boding i Nätra. Stud. i Upsala 4 sept. 1742, fil. kand. 8 dec. 1753, reste 1756 till Greifswalds univ., hvarifrån han återkom vt. 1758, då han utgaf sin gradualafhandling samt promov. till fil. mag. Prästv. i Hsand 19 juli 1760 och förordn. 4 okt. till past. adj. i Ramsele. Här kom han i delo med khden Brunner, mot hvilken han i Konsist. inlade en anklagelse i 24 punkter, som föranledde ransakning såväl inför andligt som världsligt forum, med påföljd att khden anhöll att få öfverlämna pastoratets vård till någon skicklig prästman, hvartill Konsist. biföll, så mycket hellre som härigenom häradsrättens resolution kunde gå i verkställighet, och utan tvifvel lämdande till församlingens bättre skötsel och vård vid undervisningen i kristendomen och kyrkodisciplinens handhafvande. Boding utsågs till vice pastor mot åtnjutande af hälften af inkomsterna från pastoratet, och Brunner entledigades från ämbetsansvar, dock tilläts han att predika och andra prästerliga sysslor förrätta, »såvida han i lära och lefverne sig hädanefter ostraffeligen skickar». Detta förordnande innehade Boding under åren 1766-69, hvarefter han öfvergick till skolstaten, utnämndes till kollega i Piteå skola 15 juli 1769, blef apologist där 30 juli 1774 samt skolmästare i Umeå 1783 med tilltr. följande år. Ehuru han icke erhöill pluralitet vid khdevalet i Skön, fick han kgl. fullmakt 18 jan. 1791 samt tillträdde 1 maj s. å. Afled här 11 juni 1799, 72 år 10 m. gammal.

För sina uppodlingar på prästbordet hann han ej under sin korta besittningstid blifva skadeslös. Döttrarna erhöilo dubbla nådår.

G. 20/3 1755 i Själevad m. *Margareta Hallner*, som afled kort före sin man 6/1 1799, 67 år 11 mån. gammal.

Barnen, som antogo tillnamnet *Bonnedahl*: *Daniel*, f. 7/4 1755 i Själevad, komm. i St. Catharina i Sthm, d. 27/9 1796; *Anders*, f. 12/12 1756, faderns efterträdare i Skön; *Carl Jonas*, f. 1759, d. i Krånge, begr. 30/7 1761, 2 år 14 v.; *Erik*, f. 3/12 1760, d. i Själevad, begr. 21/2 1761; *Magdalena Rebecka*, f. 26/4 1762 i Ramsele och Ofvanmo, g. 14/3 1803 m. repslagareålderman Jöns Sjödin i Gefle; *Carl Jonas*, f. 28/12 1763, apotekare i Arboga, d. 7/2 1828; *Per Märten*, f. 23/3 1766 i Ramsele och Wiken, kronofogde i Medelpad d. 1826; *Margareta Christina*, f. 3/1 1769 i Ramsele prästgård, g. 17/5 1804 i Skön m. löjtn. Johan Jakob Ridderstad i hans 3. gifte, *Jacob*, f. 16/4 1770 i Piteå stad, d. 9/2 1771.

Tr.: Om Ångermanna hushollning nordan skogen, præs. *A. Berch*. Ups. 1747.
- De emendatione agri, præs. *J. G. Wallerius*, ib. 1758.

23. **Anders Bonnedahl** (1802-23), f. 12 dec. 1756, företrädarens son. Efter skolstudier i Piteå och Hsands gymn. stud. i Upsala vt. 1780. På kallelse till huspredikant af presidenten grefve F. G. Liljenberg blef han prästv. i Hsand 8 aug. 1784; e. o. batalj.pred. vid Svea artilleri-regem. 20 okt. s. å.; tillika skolmästare vid änkedrottningens regem. 4 febr. 1788; past. ex. 6 juli 1791; ordin. batalj. pred. 12 juni 1800; utn. khde i Sköns pastorat 27 jan. 1801, tilltr. 1 maj 1802. Pastoratet omfattade då 73 mantal. Predikant vid prästmötet i Hsand 1806; honor. prost 1813. Bodde på det från prästbordet afsöndrade Sophiedal, som han uppodlade och hvarå han erhöil 50 frihetsår. Under den efterlevande änkans tid återföll det till prästbordet. Afled 13 juli 1823.

G. 1) 24/3 1799 i Sthm m. änkefriherinnan *Christina Charlotta von Schoultz*, f. 1768, dotter af artillerikaptenen och kommendanten Joh. von Schoultz, änka efter friherre Carl Bleckert Lybecker; 2) 18/10 1803 i Hsand m. *Gustava Sophia Felldin*, f. 1772, som afled 1/1 1839 å Sophiedal.

24. Mag. **Joseph Backlund** (1826-67), f. 26 nov. 1785 i Indal, där fadern var bonde. Stud. i Upsala ht. 1808, prästv. han 1 juli 1810 till adj. i Säbrå samt blef 8 aug. s. å. adj. i Tuna; återupptog emellertid senare sina univ. studier och promov. till fil. mag. i Upsala 1812; v. kollega vid Hsands triv. skola 12 aug. s. å.; v. konsistorienotarie s. å. och tillika högmässopredikant i Hsands stad 4 okt. 1815, utn. komm. därst. 3 febr. 1821; undergick past. ex. i juni s. å. Vid valet af khde i Skön 16 maj 1824 erhöil komm. P. Nordenmark högsta röstetalet, Backlund knappt 1/3 däraf, men den senare fick kgl. fullmakt på pastoratet 8 sept. 1824 och tilltr. 1 maj 1826. Honor. prost juli 1828; vice kontr. prost öfver Medel-

pad 1830. Prosten Backlund, som förklarar sig villig att af sina nyodlingar å prästbordet afstå klockarebol och skolmästareboställe här i Skön 17 mars 1837, fick på grund häraf mottaga uttrycken af Kgl. M:ijts nåd. välbehag. Ordin. kontr. prost 1846, hvilken befattning han afsade sig i dec. 1860. Jubelmagister 1863. LVO 1853. - Prosten Backlund var en kraftfull, ehuru rätt egenmäktig man, hvilket en gång föranledde honom att efter sin mening affatta ett sockenstämmobeslut, som gått rakt i strid mot hvad han förfäktat. Emellertid kan ej nekas att mycket, som han trots motstånd lyckades genomdrifva, vittnade om klarare framtidsblick och visade sig gagneligt. Han lär ha utsett platser för Alnö, Sköns och Njurunda nya kyrkor med motivering, att Guds hus borde skönjas högt öfver allt, ehuru det nog föll sig besvärligt för äldre församlingsbor att komma upp för de branta backarne. Han var en reslig gubbe med hängande hvitt hår och gick vanligen i en lång rock, ur hvars bakficka tobakspipan stack fram. Såsom ordförande i Medelpads prästsällskap verkade han med intresse för prästernas fortbildning. Då det i samband med kon. Carl XV:s kröning var fråga om kreerande af teologie doktorer, nämndes B. främst näst biskopen såsom därtill värdig och karakteriserades: »Gammal hedersman, mycken bibelkunskap, dito kyrkohistorisk, flitig litteratör i blandade ämnen, ej alltid lyckad, men dock ej utan förtjänst; doktors-hatten skulle pryda hans höga patriarkaliska hufvud». (Hsandsposten 1860 n. 20.) Han blef emellertid ej teologie doktor. Afled 23 jan. 1867. Visitation hölls i pastoratet juli 1856 af biskop Bergman, hvarvid isynnerhet beträffande Timrå yrkades, att kraftigare mått och steg borde vidtagas mot baptisternas framfart i församlingen.

G. 29/10 1816 i Hsand m. *Catharina Margareta Biberg*, f. i Hsand 25/1 1789, dotter till lektor Isak Biberg och Catharina Unæus samt syster till professor N. F. Biberg i Upsala.

Enda barn: *Theodor*, d. 12/11 1838 i Hsand, 11 år 10 mån. 25 dagar.

Tr.: Hypomnemata ad historiam regis Gustavi Adolphi, præs. *E. M. Fant*. Ups. 1811. - Loca Herodoti suethice tradita, p. 1. præs. *G. Knös*, ib. 1812. - Försök på vers och prosa till herr- och bondepraktika. Uppl. 1-3. 1837, 40, 45. - Interims-försök till kyrkolag och ordning, kyrkolags-committén . . . tillegnadt af J. B. 1. Hsand 1837. - Tal vid invigningen af orgelverket i Selångers kyrka, första sönd. i adv. 1837 . . . jemte verser af N. Salén. Hsand 1838. - Den gula boken eller politisk och statsekonomisk; dröm om ställningar och förhållanden af *Philaletes*. Falun 1839. - Strödda tankar om sambandet mellan folkskola, industri och fattigvård, yttrade vid Medelpads prestsällskaps sammankomst i Sundsvall 1843. Svall 1843. - Evangelii laglära, predikan på midfastosöndagen, hållen i Sköns kyrka 1846. Hsand 1846 (anon.), Uppl. 2. Svall 1857. - Röster vid varfvsdirectören mag. P. A. Hellzéns jordfästning i Timrå kyrka d. 21 jan. 1845. Svall 1845 (vers.). - Äro de så kallade »nyböckren» verkligen orsaken till de separatistiske läsarnes i Norr- och Vesterbotten »förtviflade belägenhet» af X. Svall 1849

[anon.]. - Anmärkningar vid bibelkommissionens nya proföfversättning af Nya Testamentet, 1, 2. Svall 1853. - Hvarjehanda om de libertiners synagoga förr och nu. Svall 1855. - Om bibelläsning. Tal vid prostvisitationen i Njurunda d. 23 sept. 1855. Hsand 1855. - Ett och annat om gamla och nya baptister, m. m. till försvar för barndopet och statskyrkan af J. B. Svall 1856. - Har vår gamla bibelöfversättning - så ock bibelkommissionen - någon del i det beklagliga och länge öfverklagade förhållande, att flere bland allmogen och dess barn, samt många andra icke med nog nöje och nytta, stundom icke utan ledsnad och afsmak läsa Bibeln. Föredrag i Medelpads prestsällskap 25 febr. 1857. Svall 1857. - Tre bibliska skrifter till läsning för folket. 1-3. Svall 1858. - Några af de bibelspråk som baptister och vederlikar mest missförstå och missbruka. *Af Bibliophilus*. Hsand 1859. - Nytt från Tungusien för 6 öre rmt. Svall 1861 (anon.). - Också ett tidens tecken. Godt tecken, nemligen norske pastors G. A. Lammers bekännelse och afsked ifrån frikyrkan och baptismen. Svall 1861 (anon.). - En nittioårig kongl. kommitté. Aftryck ur Aftonbladet 1863 n. 275. Svall 1864 (anon.). - Belysningar öfver bonden E. O. Berggrens i Bänkås, Alnö socken, äfven lögnaktiga uppgifter och vrängda framställningar mot undertecknad i afseende på nya kyrkans byggnad. Svall 1865.

25. Mag. **Gabriel Otto Håkansson** (1868-89), f. 13 juli 1826 på Sörfors i Umeå lfslg, son till förste landtmätaren Joh. Gabr. Håkansson och Maria Christ. Nilsdotter. Stud. i Upsala vt. 1845, där promov. fil. mag. 16 juni 1851; prästv. 19 okt. s. å. till past. adj. i Boteå, sedan past. adj. i Sidensjö 2 maj 1855, i Nordingrå 25 nov. 1857 och efter s. å. aflagd past. ex. t. f. pastor därst. 7 sept. 1859; v. komm. på Alnö 7 nov. 1860; t. f. pastor i Gudmundrå 20 mars 1861, vakanspred. och v. komm. på Alnön 8 juni 1864; pastorsadj. i Arnäs 11 jan. 1865 och tillika förordn. till ordförande i församlingens kyrkostämma och skolråd. T. f. pastor i Gideå 20 juni 1868, kallad till 4:de profpredikant och i nåder utn. till khde i Sköns pastorat 7 aug. s. å., tilltr. genast. Inspector för Sundsvalls h. allm. läroverk 1879. Kontraktsprost i Medelpad 8 apr. s. å., men erhöi på grund af sjuklighet afsked från prostämberet redan 18 febr. 1880. Tjänstledig från jan. 1882 till sin död 4 dec. 1889.

G. m. *Anna Sofia Norberg*, f. 11/3 1843, dotter af landthandl. Israel Norberg och Karin Nyberg. Flyttade som änka till Hsand, d. därst. 25/11 1924.

Barn: *Israel Johannes*, f. 13/2 1870, stud. 1887, teol. fil. kand., d. i Skön 26/5 1889; *Carl Efraim*, f. 28/11 1871, d. 13/2 1873; *Edvard Otto*, f. 14/9 1871, d. 23/2 1874; *Thalmi Katarina*, f. 5/8 1874, g. m. arkitekten lektor Albert Nikolaus Thurdin i Hsands tekniska lärov.; *Signe Maria*, f. 25/10 1875, g. m. generalkonsul John Fredholm, Djursholm; *Otto Efraim*, f. 13/4 1877, d. 14/6 s. å.; *Gerda Sofia*, f. 19/8 1878, g. 1917 m. rådman Birger Liljedahl, Östersund; *Karl Henning*, f. 22/2 1880, advokat i Djursholm; *Simon Gabriel*, f. 22/7 1881, d. 7/9 1882; *Anna Euphrosyne*, f. 1884; *Sigrid Elisabeth*, f. 1885, g. 1) 1906 m. med. d:r Harald Kjerrulf. 2) 8/6 1920 i Danderyd m. kommersrådet K. A. Gunnar Dillner.

Tr.: Physeæ Capenses, p. 3, præs. *J. E. Areschoug*. Ups. 1851. - De multisectione functionum ellipticarum primi generis, p. 1. præs. *Jac. N. Granlund*. ib. 1851.

26. **Johannes Anderson Bråten** (1892-1910), f. 3 mars 1850 i Nysund, Värmland, son till hemmansägaren Anders Svensson i Mo-bråten och Maria Erikson. Det senare tillnamnet, bildadt efter föräldrahemmet, antog han först år 1898. Efter skolstudier i Fjellstedtska skolan och Upsala privata läroverk undergick han mogenhetsex. maj 1874; stud. vid Upsala univ. ht. 1874. Med befrielse från prakt. teol. ex. prästv. 21 sept. 1879 i Hsand till v. komm. i Hemsö och biträde åt komm. i Högsjö; v. komm. i Hsand 21 apr. och v. past. därst. 12 maj 1881; aflade past. ex. 12 nov. s. å. Tjänstgjorde därefter från dec. 1881 ss. adj. och från jan. 1882 ss. vice pastor i Skön under prosten Håkanssons långvariga sjuklighet till hans död och under nådåren samt hela den tid, som åtgick att utreda frågan om de gamla annexen Alnös och Timrås afskiljande till egna pastorat och inrättandet af en ny komministratur i Skönsmon. Sedan dessa frågor blifvit under hans insiktsfulla ledning och medverkan genomförda, utn. han i nåder till khde i Skön 23 sept. 1892, tilltr. 1 okt. och installerades 30 dec. s. å. af biskop M. Johansson i sammanhang med en visitation. Här verkade han nu vidare med sällsynt kraft och duglighet, egenskaper som i högsta mått voro af nöden i denna på industrisamhällen rika trakt. Han afled på Sundsvalls lasarett 22 jan. 1910.

G. 18/10 1892 m. *Elisabeth Ruuth*, f. 24/1 1858, dotter till kontr.prosten Joh. Christoffer Ruuth i Stöde.

Barn: *Ruth Elise*, f. 6/8 1893, g. 1921 m. byggmäst. Verner Nessler, bosatta i Tuna; *Johan Axel*, f. 10/1 1895, stud. i Upsala 1914; *Sven Gregor*, f. 4/4 1897, d. 28/2 1902; *Gunhild Anna Maria*, f. 12/8 1900.

Tr.: Om försoningens betydelse, högmessopred. i Hsand Långfredagen 1881. - Den enfödde sonens härlighet, högmessopred. i Hsand. Kristi himmelfärdsdag s. å. - Afskedstal till 1881 års nattvardsbarn i Hsand och några afskedsord till Hsands församling midsommardagen 1881 (alla tr. i Hsand). - Predikan på 3. sönd. i Adv. (i Predikosaml. af prester i Hsands stift. Hsand 1883). - Bibelns lära om sakramenten. Hsand 1885. - Grunddragen till bibelns lära om tron, föredrag hållet vid Medelpads kontraktsmöte i Tuna 1885. - Om lekmannadop. Sthm 1898. - Predikan på sönd. eft. nyårsdagen (i Predikn. öfver nya text. utg. af Ev. Fosterl.stift. Årg. 2 1899).

KOMMINISTRAR.

1. °Herr **Gunnar**, i gamla handlingar kallad herr Gunnar Röde, lär enligt *Tunæus* vara omtalad år 1583. Han skulle i så fall liksom den följande varit stationerad på Alnön, där byn Röde ligger.

2. **Petrus Olai** [1584-1621], kapellan i Skiönn, erhöll af kon. Joh. III 19 febr. 1584 »ett pund spannemål till en behagelig tid» till hjälp

att föda sin hustru med och att därhos njuta frihet på det torp han besitter. (KA.) Han utgaf åren 1614-1619 Älfsborgs lösen. Herr Peder är sista gången uppförd i boskapslängden för Alnön år 1621 ss. kapellan boende i Rökland och ägare till 8 kor, 5 kvigor och 4 får, men saknas där i följande års längd och är då antagligen död.

3. **Jonas Laurentii** Gevaliensis, [1626-54] sacellanus in Skiön. Inskrefs vid Upsala univ. 25 mars 1612 och prästv. 1617. På tinget i Skön 1626 lät herr Jonn uppbjuda den jord han köpt af Johannes och Erik Olssöner i Mälan 2 mål och gifvit för målet 6¼ daler; här bodde han ock hela sin tid. Under pastorsledigheten 1629 undertecknar han årets boskapslängd.¹ Hade godt vittnesbörd om lärdom och lefverne, då han hos Upsala domkapitel 17 febr. 1641 begärde promoveras till bättre lägenhet; domkapitlet lofvade tänka på saken. Var prästerligt ombud på riksdagen i Sthm 1642. Hans ordinarie lön bestämdes 31 juli 1644 af domkapitlet till 12 t:r spanmål och 6 riksdaler. Prosten T. Roze-lius i Njurunda fick 22 juli 1646 order att följa herr Jon till Torp och göra sin största flit, att han där kunde blifva antagen till kyrkoherde, men det visade sig, att Torp-borna på intet vilkor ville antaga dn Jonam, »hvilken dock en skickelig prästman och välförtjänt är» och oaktadt han »emot det fel, som hos honom kan finnas med predikande, lofvat hålla en comministrum jempte ordinarium». Herr Jon fick visserligen ej Torp, men Torp-borna fingo ej heller den de ville ha. Hans svärmor lagmanskan Emerentia, som ifrigt understött hans befördran och gifvetvis var missbelåten med sakens utgång, skref till rikskanslern Axel Oxenstjerna 22 juni 1647: »Jag kan icke förbigå att påminna Ed. Excell. om gunstig befördran emot min måg herr Jon Larsson till Torps pastorat utaf capitlet i Upsala, och till tacksamhet gaf förbem:te min måg sal. ärkebiskopen (Laurent. Paulinus Gothus) en sölfkanna om 68 lod, men strax därefter skref sal. ärkebiskopen, efter probsten Mr Thomas stämplingar, till honom ett vilkorligt bref, som copien wiser: måste alltså min måg söder ut förresa, att förskaffa sig öfverhetens confirmation: men Mr Thomas skref strax sal. ärkebiskopen till, att Hans ehrewördighet det förekomma skulle, hvilket der skedde, såsom E. Grefl. nåde wäl minnes genom Erkiebiskopens bref d. 13 juni förleden. Probsten har ock intet velat efter kapitlets begäran herr Jon dit följa af missgunst till mig och mine barn.» Kaplanen lefde ännu 1654.

¹ I skrifvelse till Upsala domkapitel 13 jan. 1640 klagar khden And. Matthiæ öfver *Helgonem Georgii*, född på Alnön, att denne vill intränga sig (som kapellan) här på Alnön, tvärt mot hans och hans medtjänares herr Jöns' önskan och ber, att hans uppehälle ej måtte bli förringadt. (Hdmk.) Försöket lyckades ej heller.

G. m. en dotter till underlagman Peder Månsson i Orsilla, Timrå, och hans hustru Emerentia. Dessa sistnämnda makar testamenterade år 1639 en kyrkklocka af 16 lispunds vikt till Timrå församling.

4. **Peder Bremming** (1657-87), son af khden i Njurunda Jöns Petri Njurenius. Inskrefs i Ångermanl. nationens matr. 12 febr. 1650 och blef år 1657 komm. i Skön. Då hans svärfader khden Andreas Matthiae blef skiljd från pastorsbefattningen, hade Bremming gjort sig förhoppning att få efterträda honom, men, såsom ofvan är omtalat, lyckades lektor Arctman, trots församlingens motstånd, förvärfva sig fullmakt på pastoratet, ehuru mot utgifvande af drygt underhåll åt företräddaren. Som emellertid Bremming äfven öfverlefde Arctman, kom samma historia att upprepas, dock i ännu mera invecklad form. Hos konsistoriet hade lektor Mich. Ström begärt Sköns pastorat, och en del af församlingen understödde Arctmans måg P. Kessler, som var adj. och nådårspräst, under det att Bremming sökte värfva röster för egen del. Vid tingsransakning rörande denna röstvärfning missfirmade han häradshöfdingen och dömdes till betungande böter, som utpantades, men hvilka häradshöfdingen och kronofogden sedan genom hofrättens dom dömdes återbära; dock hade han icke någon vidare utsikt att vinna pastoratet, lektor M. Ström drog sig ur det ojämna spelet och Kessler utgick som segrare ur striden. - En annan tingssak framdrog Bremming 1674; hans svåger, tullnären Carl Bröms, hade vid ett besök i Sthm aflidit i det qvarter för resande, där han tagit in. På samma ställe bodde ock hustru Margareta Backea, änka efter landsfiskalen Joh. Huss, hos hvilken Bröms tidigare tjänt ss. skrifvare. Hon bestyrde nu på anmodan af den dödes svågrar dokt. Roshemius och huspredikanten Lars Hansson om begrafningen, för hvilken kostnaderna uppgingo till 260 daler. Däröfver klagade Bremming ss. arftagare och ansåg 160 dlr onödigtvis utkastade, då svågerns lik med mindre omkostnader kunnat föras till Medelpad. Han ville ej bestå mer än 100 daler, lika mycket, som hans faders begrafning kostat, och kräfdes åter det öfriga af änkan. Men rätten resolverade, »att 260 daler icke syntes vara för mycket kostat på en begrafning i Stockholm, man borde näml. hogkomma, att man omöjligen kunde en cronones betjent med 100 daler kmt uthan neesa begrafva. Hvarföre det förmenas sal. fiskalens änkiö snarare böra för sitt menagie i detta mål berömmas, än några penningar af henne tillbaka kräffas». Bremming bodde först i Råstad, sedan hos sin gamla tjänstlösa svärfar i Walknytt, där kapellanen äfven afled 1687.

G. m. *Sara Bröms*, dotter af khden i Skön Andreas Matthiæ n. 12.

Af barnen: *Andreas*, stud. i Upsala 1681, d. i Sthm ss. informator; *Sara*,

f. 1671, g. m. komm:a i Skön E. Fluverin och Er. Gestrin; några döttrar gifta i Sthm.

5. **Erik Jacobi Fluverin** (1688-99), bondson från Medelpad, inskrefs ss. stud. i Upsala under namnet *Fluviander* 28 nov. 1678. Kollega i 6:te klassen i Hsands triv. skola 1685, komm. i Skön-Alnön 1688. Afled år 1699. Bodde på hemmanet i Walknytt, som han hade skattefritt.

G. m. *Sara Bremming*, företrädarens dotter, omg. m. komm. härst. E. Gestrin n. 7.

6. **Erik Er. Plantin** (1700-03), son af khden i Umeå Er. Plantinus. Inskrefs ss. stud. i Upsala 28 nov. 1683. Disp. pro ex. 1694. Adj. i Arnäs 1698 och nådårspred. där följande år; komm. i Skön-Alnön 1700; afled här ogift 1703.

Tr.: R. Mosis Maimonidæ tractatus de primitiis cap. 1 ex hebræo in sermonem latinum conversum, præs. *G. Peringer-Lillieblad*. Ups. 1694. Verser vid Salom. Hofverbergs och Cath. Sternelias bröllop 1688 af E. E. P.

7. **Erik Gestrin** (1704-1708), f. i Jämtland, son till khden P. Gestrinus i Rödön, stud. i Upsala 23 mars 1694. Komm. i Skön 1704. bodde på Alnön. Var död 1708.

G. m. *Sara Bremming*, änka efter komm. härst. Er. Fluverin härst. Efter 67 års kristel. vandel afsomnade hon 28 nov. 1738, befordrades till grafven 10 dec. och lades under sin sal. morfaders liksten utanför lilla kyrkdörren i Skön.

En son: *Petrus*, bruksbokhållare. Modern begärde 1716 till förmyndare för sonen sin frände landsskrifvaren i Jämtl. hr Andreas Sundberg

8. **Magnus Klockhoff** (1710-37), khde i *Skön*, n. 17.

9. **Erik Ol. Mört** (1737-63), f. 1694, son till lektorn i Hsand Olof Mört och Catharina Ersdotter Limmelia, konrektorsdotter från Gefle. Stud. i Upsala 1 okt. 1715. Kollega-befattningen i Sundsvalls skola tillträdde han 1726, och efter att i 11 år verkat där, utn. han till komm. på Alnön 9 mars 1737, med tillträde i maj. Han var begåfvad med stadig hälsa och nödgades först de senare åren anlita adjunktshjälp af sin blifvande måg Nils Blom. Afled 6 mars 1763.

G. m. *Anna Thelberg*, dotter af komm. i Skellefteå J. Thelberg, änka efter skolmästaren och utn. komm. i Jockmock L. Löfstadius, d. 27/12 1778 i Hede prästgård.

Barn: *Anna*, f. 1733, g. m. adj. här, sist khden i Hammerdal N. Blom; *Jonas*, f. 22/11 1737, stud. 1759, bruksinspektor i Nerike; *Erik*, f. 24/5 1740, komm. i Hede n. 8, *Catharina*, f. 8/2 1746, g. m. klockaren Erik Ask på Alnön; dessutom 2 söner.

10. **Johan Hamberg** (1765-68), f. 31 juli 1716, son till brukspred. vid Galtström J. Hamberg. Stud. i Upsala 18 sept. 1739. Kallad till adj. af prosten Nenzén i Sunne, prästv. han i Sthm 14 mars 1746 af biskop Kiörning och var den förste, som af honom ordinerades. Utn. efter fadern till brukspredikant vid Galtström 24 okt. 1748 på kallelse af häradshöfd. J. Smaræus å öfriga bruksintressenternas vägnar, men begärde kort därpå tillstånd att fara till Upsala för att aflägga akademiska prof, hvilket bifölls. Under tiden uppehölls predikantbefattningen af adj. Joh. Arenmark. Disp. pro ex. 1749. Efter att i 16 år varit i brukets tjänst utn. H. till komm. i Skön-Alnön 20 dec. 1764 och tilltr. 1765. Han förlorade på slutet sin syn och afled 20 maj 1768 af matthet och feber. Boets behållning var endast 923 dlr kmt.

G. 1762 m. *Helena Holmqvist*, f. 1728 i Gefle, dotter till khden Echard Holmqvist i Ockelbo, Gestrikland, och Anna Theel. Dubbla nådår tillstyrktes för änkan, som sedan gifte om sig med efterträdaren.

Tr.: De symbolo Athanasiano, præs. *L. Benzestierna*. Ups. 1749.

11. **Petrus Näslund** (1770-78), f. 1719 i Resele, bondson från byn Näs. Stud. 5 okt. 1745 i Upsala, prästv. till adj. på kallelse af khden C. Fjellström i Själevad i mars 1757. Komm. i Skön-Alnön 16 sept. 1769, tilltr. 1770; vid prästmötet 1775 utsedd till opponent till kommande möte, men afled dessförinnan 29 jan. 1778 af bröstfeber, 58 år.

G. m. företrädarens änka *Helena Holmqvist*, som afled af slag 29/7 1791 å, Alnön.

12. **Olof H. Drake** (1779-87), f. 1734, son af komm. i Ramsele-Helgum Henr. Drake. Stud. 10 mars 1757, prästv. 3 aug. 1760 i Hsand på kallelse af khden S. Klingberg i Ragunda, där han tjänstgjorde som adj. och nådårspräst till 1767, då han blef adj. åt prosten Sundius i Sollefteå, i hvilket pastorat han i sept. 1769 blef sockenpred. med station i Ed. Erhöll fullmakt ss. komm. i Resele-Liden 25 juli 1774; slutl. komm. i Skön-Alnö 1778 m. tilltr. följande år. Vid 1786 års prästmöte utsågs han till concionator för nästkommande, men upplefde ej dess sammankallande. Afled 1 maj 1787 i följd af en kräftartad svulst å vänstra kindbenet och begr. 28 s. m. Bodde på Båräng å Alnön.

G. 13/10 1771 m. *Margareta Elisabeth Ahlberg*, dotter af komm. Erik Ahlberg i Nora-Skog, änka efter brukspredikanten i Lögdö J. Starin. Hon och 7 omyn-diga barn erhöilo här dubbla nådår.

Barn: *Henrik*, f. i Långsele 18/8 1772; *Erik*, f. 17/10 1773 i Ed; *Olof*, f. 30/1 1776 i Resele-Liden; *Cajsa Elisabeth*, f. 12/10 1777 ib., d. 29/10 1810 ogift å Alnön;

Anders, f. 23/5 1779 ib., drunknade i Alnösundet 26/11 1796; *Johan Gustaf*, f. 23/7 1781 på Alnö, d. 10/8 s. å.; *Salomon*, f. 6/9 1782, handelsman och tobaksfabrikör i Hudiksvall, d. 28/3 1822; *Maria Christina*, f. 29/10 1785, g. 23/11 1810 m. handelsman Erik Segerbom fr. Hudiksvall.

13. **Simon Jon. Söderholm** (1790-1820), f. 18 apr. 1747, bondson från Hässjö i Medelpad. Stud. vt. 1770, prästv. på kallelse af khden Norstrand till adj. i Tuna 17 dec. 1775; v. komm. i Stöde 1779-80; v. pastor i Ljustorp 1780-82; kollega scholæ i Sundsvall 1782 och tillika adj. i Selånger 1783; extra predikant därst. 1786; utn. kapellan på Alnön 1788, tilltr. 1790 och fick tillika i uppdrag att under dåvarande pastorsledighet handha de mål, som till pastoralvården höra. Concionator vid prästmötet i Hsand 1799. Afled 6 jan. 1820 af bröstplågor.

14. **Johan Dahlström** (1820-30), f. 5 aug. 1776. Föräldrar länsman Joh. Dahlström i Indal, bosatt i Bjällsta, och Anna Greta Forsbod. Stud. i Upsala 1798, prästv. 20 dec. 1801 till adj. i Indal, sedan i Attmar och där nådårspredikant 1806; andre lärare vid Sundsvalls stadsskola och tillika predikant vid Bremö och Löröudds fiskare-kapell 1809; fångpredikant vid Sundsvalls landsfångelse 9 maj 1817; utn. komm. på Alnön 1820, tilltr. 4 okt. s. å. Afled 9 juli 1830 af vattusot.

G. m. *Helena Beata Holmqvist*, dotter till prosten och khden Albert Holmqvist i Forssa, Hälsingl., och brorsdotter till komm. härst. P. Näslunds fru.

Barn: *Johan Albert*. f. 8/1 1807 i Attmar, fil. mag. 1830, docent i latin vid Upsala univ. 1833, rektor vid Nya elementar-skolan i Sthm 1840, utmärkt pedagog, sist prost och khde i Söderala i Hälsingland, blind på gamla dagar, d. 12/5 1890; *Anna Ulrika*, f. 4/2 1808, g. m. komm. i Gudmundrå-Högsjö P. J. Sjödin.

15. **Pehr Backman** (1833-60), f. 31 dec. 1783 i Lockne, där fadern var bonde. Stud. 11 mars 1806 i Upsala; prästv. med särskildt tillstånd 26 juni 1808 till adj. åt khden Ågren i Ragunda, blef därefter adj. hos prosten Nordenström i Offerdal 1 maj 1810 och tjänstgjorde där ss. vakanspred. och curam past. gerens fr. 14 apr. 1819; erhöll fullm. på komministraturen i Indal-Liden 12 maj 1819 och tilltr. 1 maj 1820; komm. i Skön-Alnön april 1831, tilltr. 1 maj 1833; aflade past.ex. 1836. Afled af slag 12 aug. 1860 under ett skriftetal vid altaret i Alnö kyrka. Bodde i Vränsta.

G. m. *Brita Sophia Rissler*, f. 13/3 1786, dotter af khden i Sveg Per Rissler, änka efter kronolänsman Erik Huss i Lit.

Af barnen: *Olof*, f. 18/6 1816 i Offerdal; *Erik*, f. 1/4 1818, kommiss. landtmätare, justeringskontrollör, bosatt i Sundsvall, d. i Sthm 12/5 1886, g. m. Klara Magd. Dillner, prostdotter fr. Brunflo; *Per*, f. 1/9 1820 i Indals-Liden; *Märtha Sofia*, f. 10/8 1822, g. m. khden P. Elfström i Selånger; *Elisabeth*, f. 13/7 1827.

16. **Simon Norberg** (utn. 1864), f. 25 mars 1819 i Högsjö socken, son af kronolänsman Isac Norberg (d. 1832) och Inga Märta Geting. Stud. i Upsala vt. 1842; undergick prästex. 21 dec. 1844 och prästsv. s. d. i Hsand till past. adj. i Gudmundrå; past. adj. i Skön 15 jan. 1845, v. komm. i Hässjö 11 nov. 1846; åter past. adj. i Skön 25 febr. 1847, t. f. pastor därst. flera gånger under khde Backlunds sjuklighet. Befullm. komm. i Sköns pastorat 2 mars 1864, men begärde och erhöll afsked ifrån denna tjänst redan 6 apr. s. å. Efter fortsatt tjänstgöring såsom past. adj. förordnades han till vice pastor härst. 20 juli 1864-7 aug. 1868, då han på grund af sjuklighet erhöll permanent tjänstledighet. Afled här i Skön 25 mars 1897. Af Timrå församling erhöll han 1863 ss. tacksamhetsbevis ett guldur, som framlämnades af kapten G. F. Burman på Merlo. Han var den siste kvarlevande af de präster, som predikat i Sköns gamla medeltida kyrka. Ogift.

17. **Johan Fredrik Bergström** (1865-70) erhöll 9 jan. 1865 fullmakt å sacellanien i Skön-Alnön; utn. komm. i Tuna-Attmar 18 juli 1870, afsade han sig sin förra tjänst för att 31 aug. s. å. på förordnande mottaga den senare. Se *Tuna-Attmar*.

18. **Anders Johan Blix** (1871-93), den siste komm. i Skön-Alnön och den förste khden i det utbrutna Alnö pastorat, se *Alnö*.

SOCKNEPREDIKANTER I TIMRÅ.

1. **Abraham Grafström** (1747-60). I apr. 1747 hade Alnö och Timrå annexer, hvilka endast hvarannan söndag erhöllo predikningar, till förekommande af de messfall, som föranleddes af att komm. Mört, som bodde på Alnön, i synnerhet vissa tider icke kunde komma öfver sundet till Timrå, hos konsist. i Hsand begärt att få anställa en särskild präst och därtill föreslagit aflidne khden Klockhoffs adj. Abraham Grafström, till hvilken man fattat synnerligt tycke på grund af hans skicklighet så i lära som lefverne; man utfäste sig att förse honom med tarflig inkomst och uppehälle, till dess han fick njuta befordran till bättre lägenhet. Konsist. biföll denna ansökan, och Grafström skulle få tillträda, så snart den nyutnämnde khden P. Staaff kommit till församlingen. Det skedde i medio af maj s. å. Här stannade G. ända till maj 1760, då han tilltr. komministraturen i *Arnäs*.

2. **Nils Blom** (1765-69). Efter en mellantid af 5 år ingingo Timrå och Alnö annexförsamlingar till konsist. med enahanda begäran

att få till socknepräst antaga afl. komm. Mörts adj. och måg Nils Blom och utfäste sig att vedergälla honom med 3 daler kmt af hvarje rök, utom hvad de af godt hjärta kunde gifva honom. Dock hade Timrå församling allenast för ett år samtyckt till detta kontrakt om 3 dlr med Blom. På grund af moderförsamlingens stora oginhet att ej vilja deltaga i detta underhåll, straffades Skön med silentium hvar fjärde söndag. Blom stannade här till maj 1769, då han tillträdde ss. komm. i Refsund-Sundsjö; sist befordrad till khde i *Hammerdal* n. 19.

Under en tid hör man nu icke vidare om anställning af någon särskild präst i Timrå, och förklaring därtill hämtas ur ett domkapitelsprotokoll af den 14 febr. 1776. Klagomål hade ingått från landtmätaren Erik Calwagen, att inga ottesånger ägt rum i Timrå annat än på juldagen och någon böndag, och församlingen, liksom han, var af den meningen, att man skulle hålla på kgl. Maj:ts förordning. Med anledning häraf förklarade khden Zelberg, att efter socknepredikanten Nils Bloms befordran till Refsunds sacellani hade Timrå församlingsbor tyckt det blifva nog kännbart att underhålla ny socknepräst, hvarföre de begärt, att khden emot vedergällning ville hålla dem gudstjänst på de helgdagar de eljest borde där mista, hvilket khden skall hafva dem beviljat undantagandes några ottesånger, då få personer komma tillstädes, hvaremot församlingen utfäst sig att på egen kost afbärga prästbolsängen och från hvarje gård föra till khden ett lass ved till Jul; härmed voro alla nöjda, utom landtmätaren Calwagen. Till klagomål öfver duplikationer hade landtmätaren så mycket mindre fog, då de ske mycket sällan, och den senare predikan aldrig skall draga längre ut, än emellan kl. 12 och 1 på dagen, hvarförutan katechismipredikningar och förhör såväl i kyrkan som i byarne skola blifvit flitigt hållna. Konsist. ansåg, att ingenjören hade föga skäl att klaga, då Timrå hvarje helg njutit flera predikningar än den efter rättighet hafva lär. - Först i samband med skolväsendets utveckling och ordnande i församlingarne på 1840-talet synes tanken på en särskild socknepredikant på nytt uppstått här i Timrå, hvilken befattning sammanslogs med skolläroretjänsten och dess innehafvare erhöll bostadslägenhet i det nybyggda skolhuset.

3. **Hans Peter Söderberg** (1848-58), utn. till predikant och tillika skollärare i Timrå 31 maj 1848; befullm. komm. i Sidensjö-Skorped 11 jan. 1858, hvilken tjänst han tilltr. 1 maj s. å. Efter hans afskedsgudstjänst i Timrå palmsöndagen 1858 betygade församlingen honom sin tacksamhet genom förärandet af en silfverkanna, och han erkände sedan, att den lyckligaste tiden af sin verksamhet hade han tillbragt här. Sist khde i *Hafverö*.

KOMMINISTRAR I TIMRÅ.

1. **Paul Wagenius** (1871-82) kom från sacellanien i Njurunda och erhöll fullmakt ss. komm. i Timrå 31 okt. 1871, tilltr. genast; khde i Fors 26 sept. 1881, tilltr. 1882; sist khde i *Berg*.

2. **Johan August Holm** (1883-93), v. komm. i Timrå ekle-siastikåret 1882-83, hvarefter han som ordin. komm. tillträdde här. Afsade sig denna tjänst från juni 1892 för att ss. vice pastor uppehålla den nya khdebefattning, som här nu i st. för komministraturen blifvit inrättad vid församlingens utbrytning från Skön. Se vidare *Timrå*.

KOMMINISTRAR I SKÖNSMON.

1. **Anders Josef Källander** (1892-96), se komm. i *Hernösand* n. 36.

2. **Gustaf Albert Nordenfors** (1896-1908), komm. i Skönsmon 7 nov. 1896, tilltr. 1 dec. s. å.; utn. khde i Nysätra 7 sept. 1907, tilltr. 1908. Se *Nysätra*.